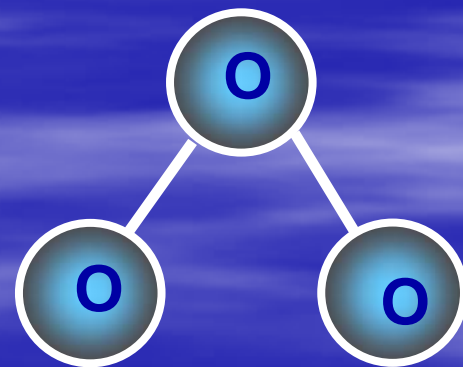
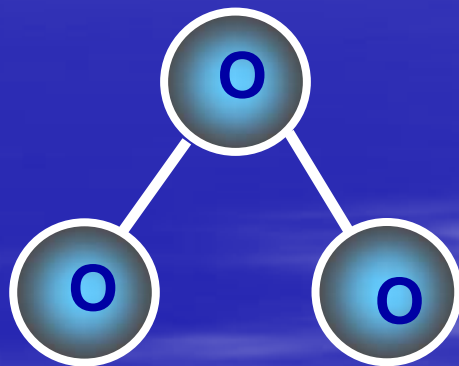
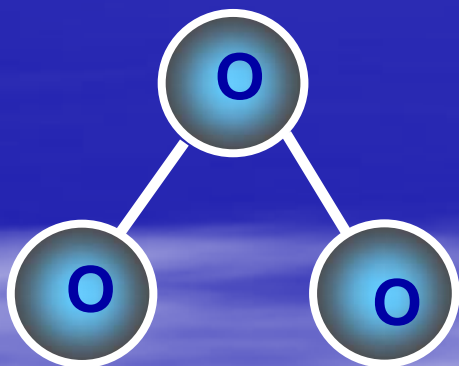

Nadzór nad wybranymi podmiotami używającymi SZWO po wejściu w życie REACH

Przemysław Olszaniecki

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Konwencja Wiedeńska

- **Konwencja wiedeńska o ochronie warstwy ozonowej (1985)**
 - dzielenie się danymi dotyczącymi światowej produkcji SZWO i ich emisji
 - wdrażanie przedsięwzięć dotyczących kontroli emisji SZWO
 - współpraca w zakresie badań naukowych w celu lepszego zrozumienia procesów zachodzących w atmosferze ziemskiej, głównie:
 - zmian stratosferycznej warstwy ozonowej, które mogą powodować zmiany ilości promieniowania ultrafioletowego docierającego do powierzchni Ziemi i potencjalnego wpływu tych zmian na zdrowie człowieka, żywe organizmy, ekosystemy i materiały
 - modyfikacji pionowej dystrybucji ozonu, która może powodować zmiany struktury temperatur w atmosferze, co z kolei może wpływać na pogodę i klimat.

Polska jest Stroną Konwencji Wiedeńskiej

Protokół Montrealski

- **Protokół Montrealski w sprawie SZWO (1987)** wraz z późniejszymi **Poprawkami** (podlegają ratyfikacji) i **Uzupełnieniami** (obowiązują wszystkie Strony PM) oparty jest na „zasadzie ostrożności”
 - Lista SZWO (również zawartych w mieszaninach) podlegających kontroli produkcji i zużycia
(zużycie = produkcja + import - eksport)
 - Harmonogramy redukcji produkcji i zużycia SZWO (różne dla krajów rozwiniętych i rozwijających się)

Polska jest Stroną PM oraz Poprawek do PM (poza Poprawkami Pekińskimi - ale przestrzega ich postanowień)

Rozporządzenie 2037/2000 w sprawie SZWO

(ze zmianami)

- Weszło w życie dla Polski 1.05.2004
- Znacznie bardziej restrykcyjne niż Protokół Montrealski
 - Bardziej restrykcyjne harmonogramy redukcji dla HCFCs i CH₃Br
 - Zakazy i ograniczenia we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu SZWO → dotyczą każdego producenta i importera, a nie całego kraju
 - Kwoty (limity) importu CH₃Br przeznaczonego do zastosowań QPS
 - Zakaz eksportu produktów zawierających CFCs, halony, CCl₄, 1,1,1-trichloroetan i HBFCs lub dla których funkcjonowania te SZWO są niezbędne (z wyjątkami)
 - Kontrola wycieków i obowiązkowy odzysk (odzyskane CFCs mogą być tylko zniszczone lub wyeksportowane) + wymagania dla personelu technicznego
 - Obowiązkowy demontaż nie-krytycznych instalacji halonowych
 - Zakaz wprowadzania do obrotu SZWO w pojemnikach jednorazowych
 - Specjalne wymagania dotyczące raportowania

Ustawa o SZWO z dn. 20.04.2004

■ Ustawa wprowadza m.in.:

- Obowiązek ewidencji s.k. przez podmioty używające s.k. na terenie RP [art. 5]
- Obowiązek oznakowania pojemników oraz produktów, urządzeń i instalacji zawierających s.k. przez wprowadzających je do obrotu w RP oraz przez serwisantów urządzeń [art. 6]
- Obowiązek założenia „Karty obsługi technicznej i naprawy urządzenia i instalacji” dla urządzeń lub instalacji zawierających powyżej 3 kg czynnika chłodniczego będącego s.k. [art. 7]
- Obowiązek użytkowania pojemników, urządzeń i instalacji zawierających s.k. w sposób zapobiegający emisji s.k. do środowiska oraz okresowego sprawdzania szczelności urządzeń i instalacji zawierających powyżej 3 kg s.k. [art. 8]

Ustawa o SZWO z dn. 20.04.2004

- **Ustawa wprowadza, m. in. (cd):**
 - Wymóg posiadania świadectwa kwalifikacji przez określone grupy stosujących s.k. [art. 9.1] oraz sprawdzających szczelność urządzeń i instalacji zawierających powyżej 3 kg s.k. [art. 8.4]
 - Ograniczenia w obrocie s.k. oraz produktami, urządzeniami i instalacjami zawierającymi s.k. na terenie RP [art. 16, 17]
 - Obowiązek dokonywania opłaty za wprowadzanie do obrotu na terytorium RP HCFCs, CFCs i bromku metylu (z określonymi wyjątkami) [art. 18]

Ustawa o SZWO z dn. 20.04.2004

- **Ustawa określa kompetencje organów państwa w zakresie substancji kontrolowanych [art. 27]**
- **Ustawa nakłada na Ministra ds. Środowiska obowiązek nadzoru i kontroli nad przestrzeganiem postanowień Ustawy za pośrednictwem Inspekcji Ochrony Środowiska [art. 32] oraz określa zakres obowiązków Inspekcji Ochrony Środowiska [art. 35]**
- **Ustawa wprowadza sankcje za nieprzestrzeganie postanowień Rozporządzenia 2037/2000 i Ustawy [Rozdział 8 i 9]**

- **REACH – nakłada nowe obowiązki podmiotów produkujących, obracających i stosujących SZWO, ale co do idei wiele nie wnosi**
- **Wydaje się, że legislacja w zakresie SZWO może być wzorem dla uregulowania postępowania z innymi grupami chemikaliów**
 - **wprowadzenie terminów wycofania ze stosowania danych substancji**
 - **okresy przejściowe, podobnie, jak w wypadku SZWO, powinny uwzględniać**
 - **postęp technologiczny**
 - **interesy przedsiębiorców**
 - **racjonalne ograniczanie negatywnego wpływu na zdrowie ludzkie i środowisko**
 - **Należy dopilnować, aby ograniczenia w obrocie i stosowaniu chemikaliów wprowadzane, zgodnie z procedurą opisaną w tytule VIII do załącznika XVII rozporządzenia REACH spełniały te warunki.**

Inspektor IOŚ u serwisanta urządzeń zawierających SZWO

Przepisy szczegółowe dot. SZWO

- Czy nie stosuje się CFCs i mieszanin zawierających CFCs do serwisowania urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych
 - jest to zabronione od 24 grudnia 2002 r. na mocy ustawy z dnia 2 marca 2001 r. o postępowaniu z substancjami zubożającymi warstwę ozonową – Dz. U. z 2001 r. Nr 52, poz. 537, a obecnie art. 4 Rozporządzenia
- Czy serwisowane halonem urządzenia bądź instalacje mieszczą się w kategorii zastosowań krytycznych (Aneks VII Rozporządzenia) ?
 - Serwisowanie pozostałych urządzeń bądź instalacji halonowych jest zabronione od 1 maja 2004 r. [art. 4(4)(iv) Rozporządzenia]

Inspektor IOŚ u serwisanta urządzeń zawierających SZWO

- Czy halony używane do serwisowania pochodzą z odzysku?
- Czy serwisant urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych lub przeciwpożarowych posiada świadectwo kwalifikacji wydane przez uprawnioną jednostkę [[rozdz. 3 Ustawy](#)]?
- Czy serwisant posiada wyposażenie techniczne odpowiednie dla wykonywanej czynności (naprawa oraz obsługa techniczna urządzeń i instalacji, odzysk, recykling, regeneracja SZWO) [[Rozporządzenie MGiP z 2 września 2004](#)]?
- Czy serwisant lub podmiot dokonujący odzysku, recyklingu lub regeneracji SZWO prowadzi ewidencję substancji kontrolowanych?
- Czy pojemniki wykorzystywane przez serwisantów lub prowadzących odzysk, recykling i regenerację SZWO są właściwie oznakowane?

Inspektor IOŚ u serwisanta urządzeń zawierających SZWO

Przepisy wynikające z REACH

- Czy serwisant przestrzega wszelkich ograniczeń dotyczących stosowania substancji i preparatów, jak to określono w załącznikach XVI i XVII (dot. tetrachlorku węgla, 1,1,1,-trichloroetanu oraz innych SZWO, jeśli jakaś z s. k. tam by się znalazła)?
- Czy stosuje substancje, dla których udzielono zezwolenia, tak jak określono w zezwoleniu (ta informacja powinna znajdować się w karcie charakterystyki pochodzącej od dostawcy) lub czy złożył wniosek o udzielenie zezwolenia na stosowanie substancji wymienionych w załączniku XIV (jeśli jakaś z s. k. tam by się znalazła)?

Inspektor IOŚ u serwisanta urządzeń zawierających SZWO

- Czy ustosunkowuje się do wszystkich decyzji wymagających dalszych informacji podjętych w wyniku przeprowadzenia procesu oceny (obowiązuje jedynie dla substancji zarejestrowanych)?
- Czy wprowadza środki zarządzania ryzykiem określone w karcie charakterystyki?
- W przypadku otrzymania karty charakterystyki z załączonym scenariuszem narażenia czy:
 - jeżeli jego zastosowanie jest objęte scenariuszem narażenia, wprowadza środki zarządzania ryzykiem wg scenariusza narażenia, załączonego do karty charakterystyki?

Inspektor IOŚ u serwisanta urządzeń zawierających SZWO

- jeżeli jego zastosowanie nie jest objęte załączonym do karty charakterystyki scenariuszem narażenia
 - poinformował o tym dostawcę (tzn. poinformował go o tym zastosowaniu w celu uzyskania statusu zidentyfikowanego zastosowania) i oczekuje na kartę charakterystyki ze zaktualizowanym scenariuszem narażenia
 - przeprowadzi własną ocenę bezpieczeństwa chemicznego i utworzy RBCh (jeżeli jego tonaż ≥ 1 tony rocznie oraz stężenie substancji kontrolowanej w preparacie $> C_{gr}$) i powiadomi Agencję?
- Czy przeprowadza ocenę ryzyka i zmniejsza ryzyko wynikające z występowania jakiegokolwiek czynnika chemicznego w miejscu pracy?

Inspektor IOŚ u serwisanta urządzeń zawierających SZWO

- Czy przekazuje bezpośrednio do ich dostawców nowe informacje o zagrożeniach powodowanych przez s. k, a także informacje wywołujące wątpliwości co do środków zarządzania ryzykiem określonych w kartach charakterystyki dla określonych zastosowań?
- Czy dostarcza karty charakterystyki w przypadkach określonych w art. 31 oraz zaleca odpowiednie środki zarządzania ryzykiem i załącza scenariusze narażania dalszym użytkownikom, którzy są niżej od niego w łańcuchu dostaw odpowiednie dla ich zastosowań?

Inspektor IOŚ u serwisanta urządzeń zawierających SZWO

- Czy przygotowuje i dostarcza dalszym użytkownikom i dystrybutorom informacje o substancjach niesklasyfikowanych zgodnie z wymaganiami art. 32, a w szczególności czy zaleca odpowiednie środki zarządzania ryzykiem, którzy są niżej od niego w łańcuchu dostaw odpowiednie dla ich zastosowań?
- Czy nie utrudnia dostępu do informacji niemających charakteru poufnego odnoszących się do jego udziału w obrocie substancjami przez okres min. 10 lat od zaprzestania jego działalności zgodnie z art. 36?

Inspektor IOŚ u importerów i dealerów produktów oraz

urzędzeń, które mogą zawierać SZWO

Przepisy szczegółowe dot. SZWO

- Czy importer (lub dealer, jeśli sam sprowadzał produkty zawierające SZWO z UE) wywiązał się z obowiązku ich oznakowania w momencie wprowadzenia do obrotu?
- Jakie SZWO zawierały zaimportowane lub wprowadzane do obrotu produkty? Czy istnieje dokumentacja celna bądź druk INTRASTAT?
 - Obrót w Polsce produktami zawierającymi CFCs (z wyjątkiem zastosowań nieodzownych), sprzętem chłodniczym i klimatyzacyjnym zawierającym dowolne SZWO, a także spienionymi tworzywami (oraz wyrobami z tych tworzyw) zawierającymi dowolne SZWO, jest zakazany na mocy art. 17 Ustawy
 - Import produktów zawierających CFCs, halony, tetrachlorek węgla, 1,1,1-trichloroetan i HBFCs jest zakazany (z wyjątkiem zastosowań nieodzownych CFCs i krytycznych halonów) jest zakazany na mocy art. 4(6) Rozporządzenia
 - Wprowadzanie do obrotu na terytorium UE produktów zawierających SZWO z krajów niebędących stronami PM jest zakazane na mocy art. 9 Rozporządzenia

Inspektor IOŚ u importera i dealera produktów oraz urządzeń, które mogą zawierać SZWO

Przepisy wynikające z REACH

- Czy importer (lub dealer, jeśli sam sprowadzał produkty zawierające SZWO z UE) przestrzega wszelkich ograniczeń dotyczących produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania substancji, jak określono w załącznikach XVI i XVII (dot. tetrachlorku węgla, 1,1,1-trichloroetanu oraz innych SZWO, jeśli jakaś z s. k. tam by się znalazła)?
- Czy złożył wniosek o zezwolenie na stosowanie substancji wymienionych w załączniku XIV? (jeśli jakaś z s. k. tam by się znalazła)

Inspektor IOŚ u importera i dealera produktów

oraz urządzeń, które mogą zawierać SZWO

- Czy, jeżeli zamierzone jest uwolnienie substancji kontrolowanej w normalnych lub w racjonalnie przewidywalnych warunkach jej stosowania, importer dokonał rejestracji substancji w wyrobie (produkcje wg nomenklatury z przepisów o SZWO)?
 - progowa wartość tonażu powodująca obowiązek rejestracji ≥ 1 tony rocznie dla danego importera dla danej substancji łącznie w wyrobach
- Czy w dokumentach przekazanych do rejestracji zawarł informację o zastosowaniach tej substancji oraz ew. o sposobie użycia substancji na potrzeby własne? [art. 7 ust. 4 pkt e)]

Inspektor IOŚ u importera i dealera produktów oraz urządzeń, które mogą zawierać SZWO

- Czy, jeżeli niewymagana jest rejestracja s.k. w wyrobie to dokonano jej zgłoszenia w przypadku, kiedy spełnione są następujące warunki:
 - substancja wzbudzająca bardzo duże obawy (należy do tzw. SVHC, czyli z zał. XIV)
 - zawartość ≥ 1 tony/ rok substancji w dla danego importera łącznie w wyrobach
 - stężenie SVHC $> 0,1\%$ (wag.)

Inspektor IOŚ u importera i dealera produktów

oraz urządzeń, które mogą zawierać SZWO

- Czy przygotowuje oceny bezpieczeństwa chemicznego, raporty bezpieczeństwa chemicznego, w tym, kiedy to właściwe (dot. tetrachlorku węgla, 1,1,1,-trichloroetanu, bromku metylu, 1,1-dichloro-1-fluoroetanu) opracowuje scenariusze narażenia
 - kiedy importuje ≥ 10 ton substancji rocznie?
 - jest DU ≥ 1 tony/rok i powyżej stęż. granicznych określonych w art. 14 i jego zastosowanie nie zostało uwzględnione przez importera

Inspektor IOŚ u importera i dealera produktów oraz urzędzeń, które mogą zawierać SZWO

- Czy ustosunkowuje się do wszystkich decyzji wymagających przekazania dalszych informacji podjętych w wyniku przeprowadzenia procesu oceny (obowiązuje jedynie dla substancji zarejestrowanych)?
- Czy importer lub dealer dostarcza odbiorcy wyrobów informacji zgodnie z art. 33?
- Czy nie utrudnia dostępu do informacji niemających charakteru poufnego odnoszących się do jego udziału w obrocie substancjami przez okres min. 10 lat od zaprzestania jego działalności zgodnie z art. 36?

Dziękuję za uwagę i dyskusję

Przemysław Olszaniecki
Senior specialist-coordinator
Inspection and Administrative Ruling Department
Chief Inspectorate for Environmental Protection
E-mail: p.olszaniecki@gios.gov.pl
Tel. +48 22 57 92 653